

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 318/06-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 4. októbra 2006 predbežne prerokoval sťažnosť V. F., t. č. vo výkone väzby, zastúpeného advokátkou JUDr. M. Š., K., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 13 ods. 3, čl. 17 ods. 2 a 5, čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 5 ods. 1 písm. c), čl. 5 ods. 4, čl. 6 ods. 1 a čl. 7 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Ntvš 2/2006 z 26. júna 2006, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť V. F. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. júla 2006 doručená sťažnosť V. F., t. č. vo výkone väzby K. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. M. Š., K., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 13 ods. 3, čl. 17 ods. 2 a 5, čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 5 ods. 1 písm. c), čl. 5 ods. 4, čl. 6 ods. 1 a čl. 7 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) uznesením

Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Ntvš 2/2006 z 26. júna 2006. Sťažovateľ opísal skutkový stav takto:

«1. Dňa 26. júna 2002 bol sťažovateľ vydaný na Slovensko a uznesením Okresného súdu v Košiciach I z tohto dňa bol vzatý do väzby podľa ust. § 68 Trestného poriadku s použitím ust. § 67 ods. 1 písm. a) a b) Trestného poriadku.

2. Najvyšší súd Slovenskej republiky Uznesením č. j. 2 Ntvš 1/2006 zo dňa 23. marca 2006 predĺžil sťažovateľovi väzbu do 26. júna 2006 s tým, „že v rámci novej úpravy trestného konania zákonodarca nanovo upravil aj maximálnu dĺžku trvania väzby obvineného. V posudzovanej veci trestné stíhanie obžalovaných začalo pred účinnosťou nového Trestného poriadku a obžaloba bola podaná pred 1. januárom 2006... je preto úlohou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky výkladom už spomenutých ustanovení skoršieho a nového Trestného poriadku vyriešiť vzniknutý stret rozdielných právnych úprav maximálnej novej doby trvania väzby... vychádzajúc z uvedených zistení a úvah a so zreteľom na skutočnosť, že obžalovaní F. a Š. sú v posudzovanej trestnej veci vo väzbe už od 26. júna 2002, dospel najvyšší súd k záveru, že so zreteľom na ust. § 76 ods. 6 písm. c) nového Trestného poriadku, môže ich väzba trvať maximálne po dobu štyroch rokov, t. j. do 26. júna 2006.“

3. Napriek vyššie uvedenému, dňa 12. júna 2006 obdržal právny zástupca sťažovateľa na vedomie Návrh Špeciálneho súdu v Pezinku zo dňa 7. júna 2006 na predĺženie lehoty trvania väzby sťažovateľa do 26. októbra 2006.

4. K tomuto návrhu bolo zo strany právneho zástupcu sťažovateľa podané dňa 12. júna 2006 vyjadrenie a dňa 13. 6. 2006 doplnenie vyjadrenia, ktoré podania boli adresované jak Najvyššiemu súdu SR, ako aj Špeciálnemu súdu v Pezinku.

5. Na deň 26. júna 2006 zvolal Najvyšší súd SR verejné zasadnutie, ktoré v deň konania zrušil a následne rozhodol na neverejnom zasadnutí vo veci predĺženia väzby sťažovateľa tak, že túto predĺžil do 26. októbra 2006. Uznesenie Najvyššieho súdu SR č. j. 1 Ntvš 2/2006, zo dňa 26. júna 2006, bolo právnenému zástupcovi sťažovateľa doručené Najvyšším súdom priamo dňa 10. júla 2006, Špeciálnym súdom v Pezinku dňa 18. 7. 2006. Dňa 24. júla 2006 došlo k doručeniu opravného uznesenia v uvedenej veci.»

Sťažovateľ namieta porušenie svojich základných práv predĺžením mu väzby do 26. októbra 2006 podľa novej trestnoprávnej úpravy účinnej od 1. januára 2006, aj keď obžaloba bola podaná do 31. decembra 2005 a namieta neverejnú konania o predĺžení väzby. Pritom uvádza:

«Spravodlivý súdny proces predpokladá okrem iného i to, že súd rozhodujúci vo veci dodržiava zákon a postupuje v súlade splatnou právnou úpravou.

Ak v konkrétnej veci (predĺženie väzby) konkrétneho sťažovateľa (V. F.) už bolo rozhodnuté tak, že jeho väzba nesmie prekročiť obdobie štyroch rokov, jedná bez akýchkoľvek pochyb o právomocne rozhodnutú konkrétnu vec - „res iudicata“ - všeobecný a stále platný inštitút ešte z čias rímskeho práva.

Z povahy rozhodnutia, ktoré je vlastne úsudkom orgánu štátu povolaného svojimi rozhodnutiami vytvárať v empirickom svete konkrétne záväzné procesné materiálne vzťahy plynú aj zásadná nezmeniteľnosť týchto vzťahov iným súdnym výrokom vytvoreným a týkajúcim sa tej samej veci a tých istých účastníkov konania.

Je a musí byť bez akýchkoľvek pochyb, že ak Najvyšší súd SR (s odkazom na rozhodnutie Ústavného súdu SR) má na trvanie väzby za účinnosti nového Trestného poriadku iný názor, tento je možný aplikovať iba vo veciach ďalších, iných, sťažovateľa však z toho (vzhľadom na už existujúce rozhodnutie v jeho veci) vylučujú.

Najvyšší súd SR ponechal pri svojom rozhodovaní bez povšimnutia i skutočnosti, týkajúce sa kvalifikácie skutku, od ktorého sa následne odvíja dĺžka väzby.

Ako sťažovateľ uviedol, podľa ust. § 438 ods. 2 Trestného zákona (účinného od 1. 1. 2006) „ak sa vo všeobecne záväzných právnych predpisoch vyhlásených do účinnosti tohto zákona používa „OZTČ“ rozumie sa tým „zločin“ podľa tohto zákona.“ Podľa ust. § 11 ods. 1 Trestného zákona (účinného od 1. 1. 2006) je zločinom úmyselný trestný čin, za ktorý tento zákon ustanovuje trest odňatia slobody s hornou hranicou trestnej sadzby prevyšujúcou 5 rokov (= § 250 ods. 5 Trestného zákona), podľa ust. § 11 ods. 3 Trestného zákona (účinného od 1. 1. 2006), zločin, za ktorý tento zákon ustanovuje trest odňatia slobody s dolnou hranicou trestnej sadzby najmenej desať rokov, sa považuje za obzvlášť závažný.

Vychádzajúc z vyššie uvedeného, za použitia čl. 50 ods. 6 Ústavy SR definuje sa

trestný čin § 250 ods. 1 a 5 Trestného zákona (5-12 rokov) ako „zločin“ (t. j. § 221 ods. 1 nového Trestného zákona), pretože iná, ako táto právna aplikácia je bez akýchkoľvek pochyb v rozpore nielen s Ústavou SR, ale tiež s čl. 7 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd.

Ako je zrejmé z platnej právnej úpravy, pre „zločin“ je podľa ust. § 76 ods. 6 písm. b) Trestného poriadku účinného od 1. 1. 2006, maximálna doba trvania väzby 36 mesiacov - ktorá dĺžka väzby mala byť aplikovaná v prípade sťažovateľa, čo sa však nestalo a Najvyšší súd SR v dotknutom rozhodnutí uvedené ponechal taktiež bez „povšimnutia“ a žiadnym právne relevantným spôsobom sa s tým ani nevysporiadal a ani na to pri svojom rozhodovaní žiadnym spôsobom neprihliadol.

Navyše, napriek tomu, že vo veci bolo zvolané verejné zasadnutie, toto bolo hneď po otvorení rozhodnutím súdu zrušené potom, čo sa zistilo, že nedošlo k zachovaniu 5-dňovej zákonnej lehoty na prípravu účastníkov konania a nariadené bolo zasadnutie neverejné!

Sťažovateľovi tak bola odňatá možnosť verejného prerokovania jeho veci, rovnako tak mu boli odňaté procesné práva prislúchajúce mu ako obvinenému (obžalovanému) v konaní.»

Na základe uvedeného sťažovateľ žiada, aby ústavný súd takto rozhodol:

„Najvyšší súd Slovenskej republiky Uznesením sp. zn. 1 Ntvš 2/2006 zo dňa 26. júna 2006 porušil právo V. F. podľa 13 ods. 3, 17 ods. 2, 5, čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky, ako i čl. 5 ods. 1 písm. c), čl. 5 ods. 4 a čl. 6 ods. 1, čl. 7 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd

Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Ntvš 2/2006 zo dňa 26. júna 2006 sa v časti týkajúcej sa V. F. zrušuje a Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky sa prikazuje, aby V. F. prepustil neodkladne z väzby na slobodu.

Sťažovateľovi sa priznáva právo na náhradu trov konania, ktorú je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný vyplatiť jeho právnenému zástupcovi do jedného mesiaca od dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanovených zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie ústavný súd nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Podľa § 25 ods. 3 zákona o ústavnom súde, ak sa návrh neodložil alebo neodmietol, prijme sa na ďalšie konanie v rozsahu, ktorý sa vymedzí vo výroku uznesenia o prijatí návrhu.

O zjavnú neopodstatnenosť návrhu ide vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh je preto možné považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 27/04, I. ÚS 25/05, I. ÚS 74/05, I. ÚS 158/05, I. ÚS 213/05).

1. Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

Podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) Dohovoru každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane v súlade s konaním ustanoveným zákonom: (...) zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby za účelom predvedenia pred príslušný súdny orgán pre dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu, alebo ak sú oprávnené dôvody domnievať sa, že je potrebné zabrániť jej v spáchaní trestného činu alebo v úteku po jeho spáchaní. (...)

Podstata argumentov sťažovateľa nesmerovala k namietaniu dôvodov a spôsobu pozbavenia slobody (vzatia do väzby) garantovaných čl. 17 ods. 2 ústavy a čl. 5 ods. 1 písm. c) Dohovoru. Smerovala k namietaniu porušenia označených základných práv v súvislosti s predĺžením väzby a samotnou prípustnou dĺžkou trvania väzby. V nadväznosti na toto konštatovanie ústavný súd dospel k záveru, že argumenty, ktoré sťažovateľ vo svojej sťažnosti použil, nezakladajú príčinnú súvislosť medzi označenými článkami ústavy a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Ntvš 2/2006 z 26. júna 2006 o predĺžení väzby, a preto rozhodol o zjavnej neopodstatnenosti tejto časti sťažnosti.

2. Sťažovateľ namieta porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru, ktoré spája s nedodržaním 5-dňovej lehoty pri nariadení verejného zasadnutia najvyššieho súdu na 26. jún 2006, ktoré sa nakoniec neuskutočnilo a najvyšší súd prejednával vec v ten istý deň na neverejnom zasadnutí. V nadväznosti na túto skutočnosť sťažovateľ namieta nemožnosť vyjadriť sa na verejnom pojednávaní k predĺženiu väzby. Sťažovateľ preukazuje písomnými dokumentmi, a vyplýva to aj z kópie doručeníek, že predvolanie na verejné zasadnutie prevzal 21. júna 2006 (upovedomenie v daný deň prevzala aj jeho právna zástupkyňa). K tomuto ústavný súd uvádza, že podľa poslednej vety § 72 ods. 2 nového Trestného poriadku o ďalšom trvaní väzby, zmene dôvodov väzby, návrhu na predĺženie lehoty väzby alebo o žiadosti obvineného o prepustenie z väzby možno rozhodnúť aj na neverejnom zasadnutí, ak zo žiadosti nevyplývajú také skutočnosti, na ktoré treba obvineného vypočuť

na verejnom zasadnutí, alebo ak obvinený v žiadosti o prepustenie z väzby výslovne nepožiadal o výsluch a zároveň neuviedol nové skutočnosti súdu skôr neznáme, ktoré sú významné na rozhodnutie.

Z príloh, ktoré sťažovateľ pripojil k sťažnosti síce vyplynulo, že sťažovateľ vo vyjadrení k návrhu na predĺženie väzby prostredníctvom svojej právnej zástupkyne namietal neverejný charakter predchádzajúcich konaní o predĺžení väzby, ktoré mu znemožnili osobne sa vyjadriť, avšak o nariadenie verejného pojednávania nepožiadal, rovnako neuviedol nové skutočnosti súdu skôr neznáme, ktoré by boli významné pre rozhodnutie.

V súvislosti s následným neverejným zasadnutím ústavný súd ďalej uvádza, že nielen právna zástupkyňa sťažovateľa sa k návrhu predsedníčky senátu Špeciálneho súdu v Pezinku na predĺženie trvania väzby vyjadrila 12. júna 2006 a 13. júna 2006, ale aj sám sťažovateľ sa k tomuto návrhu vyjadril na výsluchu, ktorý sa uskutočnil pred neverejným zasadnutím, čo vyplýva z kópie zápisnice, ktorej obsahom je aj záznam o jeho výsluchu. Takýto postup konajúceho súdu je podľa názoru ústavného súdu nielen v súlade s § 72 ods. 2 platného Trestného poriadku, ale nesignalizuje ani možnosť vyslovenia porušenia sťažovateľom namietaného základného práva upraveného v čl. 46 ods. 1 ústavy a jeho práva upraveného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie. Naviac, čl. 6 ods. 1 Dohovoru, ktorého obsahom je právo na spravodlivý proces, sa nevzťahuje na konanie o väzbe. Z tohto dôvodu ústavný súd odmietol túto časť sťažnosti sťažovateľa pre zjavnú neopodstatnenosť.

3. Podľa čl. 50 ods. 6 ústavy „trestnosť činu sa posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona účinného v čase, keď bol čin spáchaný. Neskorší zákon sa použije, ak je to páchatel'a priaznivejšie“.

Podľa čl. 7 ods. 1 Dohovoru „nikoho nemožno odsúdiť za konanie alebo opomenutie, ktoré v čase, keď bolo spáchané, nebolo podľa vnútroštátneho alebo medzinárodného práva

trestným činom. Takisto nesmie byť uložený trest prísnejší, než aký bolo možné uložiť v čase spáchania trestného činu“.

V súvislosti s namietaným porušením práv sťažovateľa podľa čl. 50 ods. 6 ústavy a podľa čl. 7 ods. 1 Dohovoru ústavný súd uvádza, že obsahom uvedených ustanovení je garantovanie záruk fyzickým osobám vo vzťahu k trestnému stíhaniu týkajúceho sa trestnosti činu v čase spáchania skutku a uloženia trestu. Väzba nepatrí medzi inštitúty, ktoré sú garantované čl. 50 ods. 6 ústavy a čl. 7 ods. 1 Dohovoru, je to inštitút trestného procesu, ktorý smeruje k vytvoreniu podmienok trestného stíhania za skutok, ktorý ma znaky trestného činu a existuje dôvodné podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený, a je obava, že sa bude vyhýbať trestnému stíhaniu, prípadne pôsobiť na svedkov, znalcov a ďalšie fyzické osoby alebo pokračovať v trestnej činnosti. Nesúvisí teda s namietaným porušením práv garantovaných v čl. 50 ods. 6 ústavy a čl. 7 ods. 1 Dohovoru, a preto ústavný súd aj túto časť sťažnosti odmietol pre zjavnú neopodstatnenosť.

4. Sťažovateľ namieta aj porušenie čl. 5 ods. 4 Dohovoru, podľa ktorého „každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné“.

Sťažovateľ namieta tiež porušenie čl. 17 ods. 5 ústavy, podľa ktorého „Do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu“.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ namieta zákonnosť trvania svojej väzby, tvrdiac, že uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Ntvš 2/2006 z 26. júna 2006, ktorým mu bola väzba predĺžená do 26. októbra 2006, došlo k namietanému porušeniu jeho základných práv. Poukazuje pritom aj na uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 2 Ntvš 1/2006 z 23. marca 2006, ktorým najvyšší súd predĺžil sťažovateľovi väzbu do 26. júna 2006, pričom v odôvodnení dospieva k odchylnému záveru, ako je uvedený v odôvodnení namietaného rozhodnutia, že „so zreteľom na ust. § 76 ods. 6 písm. c) Trestného poriadku, môže väzba trvať maximálne po dobu štyroch rokov, t. j. do 26. júna 2006“.

Najvyšší súd na návrh predsedníčky senátu Špeciálneho súdu v Pezinku uznesením sp. zn. 1 Ntvš 2/2006 z 26. júna 2006 predĺžil trvanie väzby sťažovateľa do 26. októbra 2006, čo sťažovateľ na ústavnom súde namieta svojou sťažnosťou a dožaduje sa vyslovenia porušenia svojich práv. Najvyšší súd vo svojom odôvodnení poukázal na uznesenie ústavného súdu zo 17. mája 2006 sp. zn. III. ÚS 164/06, ktorým bola odmietnutá sťažnosť obžalovaného nachádzajúceho sa v obdobnej situácii ako sťažovateľ.

K podstate namietanej veci je v súlade s doterajšou rozhodovacou činnosťou ústavného súdu (I. ÚS 212/06) potrebné uviesť, že „intertemporálne ustanovenie § 564 ods. 3 až 5 nového Trestného poriadku považuje za hraničné kritérium, na základe ktorého sa rozlišuje, či sa v prechodnom období použije starý Trestný poriadok alebo nový Trestný poriadok, tú okolnosť, kedy bola podaná v tej - ktorej trestnej veci obžaloba na súd. Ak bola na súd podaná obžaloba pred 1. januárom 2006, bude sa v trestnej veci po 1. januári 2006 konať na základe ustanovení starého Trestného poriadku. Ak by však bola obžaloba na súd podaná 1. januára 2006 alebo neskôr, potom by sa v trestnej veci konalo na základe ustanovení nového Trestného poriadku. Pritom nielen konanie o dôvodoch a lehotách väzby sa spravuje rovnakým rozhraničujúcim kritériom, ale aj konanie o návrhu na predĺženie lehoty väzby najvyšším súdom. To znamená, že podľa jednoznačne formulovanej úpravy uvedenej v prechodnom ustanovení vo väzobných veciach, ktoré boli 1. januára 2006 v štádiu súdneho konania, použijú sa ustanovenia starého Trestného poriadku vrátane jeho ustanovení o lehotách väzby. Z tohto pohľadu je právna úprava jednoznačná. Sú situácie, keď právny predpis dovoľuje dvojaký výklad (jeden ústavne konformný a druhý ústavne nekonformný). Vtedy je povinnosťou všeobecných súdov ho vykladať spôsobom ústavne konformným. Toto právo a zároveň aj povinnosť všeobecných súdov, ktorá vyplýva z čl. 152 ods. 4 ústavy sa však nedá použiť vtedy, keď jednoznačné znenie normatívneho textu by bolo treba považovať za prejav arbitrárnosti. Pokiaľ sa právna úprava podľa názoru všeobecného súdu javí ako ústavne nekonformná, pričom ústavne konformným spôsobom nie je ani interpretovateľná, potom musí všeobecný súd postupovať len tak, že podá návrh v zmysle čl. 125 ústavy na začatie konania o súlade predpisov na ústavnom súde. Je vo výlučnej právomoci pléna ústavného súdu, aby v konaní o súlade právnych predpisov

riešil ústavnú konformnosť alebo nekonformnosť dotknutej právnej úpravy. Takúto otázku nemôže ústavný súd riešiť v senáte v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy.

V nadväznosti na uvedené ústavný súd aj túto časť sťažnosti sťažovateľ a odmietol pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. októbra 2006